

CISCA DRESSELHUYS ONTHULT

de nieuwe codes

voor
meneer

Een jaar nadat de Me Too-discussie oplaaide, is er veel blootgelegd. Maar er is ook verwarring ontstaan over de nieuwe rol van mannen. Want wat mogen ze eigenlijk nog? CISCA DRESSELHUYS LEGT DE HEREN ANNO 2019 NOG EENS LANGS HAAR BEFAAMDE MEETLAT.

Het is al zeker vijftig jaar geleden dat we bij *Opzij*, het blad waarvan ik hoofdredacteur was, een cover maakten met de tekst 'Man in de war'. Op de bijbehorende foto zag je een man verwoed bezig een touw met allerlei knopen erin te ontwarren. Het vormde de illustratie bij een verhaal over mannen die niet meer wisten wat er van hen werd verwacht in een maatschappij waarin het feminisme nieuwe normen en waarden dicteerde.

Diezelfde cover zou zo weer gebruikt kunnen worden, want onder invloed van de Me Too-beweging vragen mannen zich weer af wat ze nu eigenlijk nog wél mogen. En dat vragen ze dan vaak aan vrouwen, want die zouden het toch wel moeten weten. Dus heb ik het laatste jaar een paar keer opgetreden voor mannengezelschappen, die van mij wilden horen hoe ze zich moesten gedragen.

SCHOKKENDE VERHALEN

De Me Too-beweging raast sinds ruim een jaar over de wereld. Het begon in de VS met een beschuldiging aan het adres van Hollywood-producent Harvey Weinstein. Actrice Alyssa Milano moedigde op Twitter vrouwen aan 'uit de kast te komen' met hun ervaringen op het gebied van seksueel overschrijdend gedrag van bazen of collega's. Die oproep kreeg enorm veel gehoor in de hele wereld. Talloze vrouwen kwamen naar buiten met hun vaak schokkende verhaal. Maar ook mannen deden een boekje open en soms ook over ervaringen waarbij de rollen pijnlijk waren omgedraaid. Ook vrouwen misbruiken soms hun macht om seks te krijgen.

De oproep van Alyssa Milano was hoe dan ook het begin van een stroom beschuldigingen, sommige zeer ernstig, andere minder erg, aan het adres van mannen uit de top van het culturele, politieke en commerciële leven. Tot nu toe is er nog maar één dader veroordeeld. De 81-jarige acteur Bill Cosby moet drie jaar de cel in wegens verkrachting van een jonge actrice. Er zijn meerdere aanklachten ingediend door vrouwen die zeggen door Cosby te zijn gedrogeerd en daarna verkracht.

NIETS TEGEN HAAR ZIN

Het begrip Me Too dateert trouwens al uit 2006. De Amerikaanse activiste Tarana Burke gebruikte het toen in een verhaal over een dertienjarig meisje dat haar vertelde dat ze op heel jonge leeftijd was aangerand. 'Me too' - ik ook - zei Tarana toen.

In Nederland begon de beweging met de aanklacht van journalist Jelle Brandt Corstius tegen een collega-televisiemaker, net als hij een jonge man. Daarna volgden beschuldigingen in de richting van een aantal regisseurs, toneelschooldocenten en dirigenten. In ons land is nog niemand veroordeeld. De enige zaak die tot nu toe voor de rechter kwam, die van Jelle Brandt Corstius en Gijs van Dam, is wegens gebrek aan bewijs geseponneerd.

Ik denk dat de mannen die mij vragen mijn licht te laten schijnen over de Me Too-kwestie graag willen horen dat vrouwen er een potje van maken met hun beschuldigingen. Dat de maatschappij preutser wordt en dat ze rustig hun gang kunnen blijven gaan. Maar dat is zeker níét wat ik zeg. Wat ik wél zeg, is dat ze best weten wat niet mag. Namelijk alles waar een vrouw duidelijk en zonder enige twijfel 'nee' tegen zegt. Niets tegen haar zin, dus. Mannen zouden geen mannen zijn als ze hier niet tegen in het geweer zouden komen. Want, zeggen ze, wil een vrouw dan niet verleid worden? Stribbelen ze vaak niet tegen uit een soort fatsoen, terwijl ze eigenlijk best méér zouden willen? 'Heren,' zeg ik dan nogmaals, 'u weet en voelt heel goed of er sprake is van wat verlegenheid of een echt welgemeend 'nee'. En als u serieus twijfelt, vraagt u het gewoon: wil je wél of niet met me vrijen?'

'VROUWEN MOETEN NOG DUIDELIJKER ZIJN IN HET *STELLEN* VAN HUN GRENZEN'

RUUD LUBBERS

Toch ging ik onlangs twifelen aan dat antwoord. Ik sprak namelijk schrijver Jens van Tricht, directeur van de stichting Emancipator, die zich bezighoudt met mannenemancipatie. Hij geeft onder meer cursussen aan jongens met daarin een oefening waarin de deelnemers elkaars grenzen moeten ontdekken en respecteren. Dat is bepaald niet eenvoudig, vertelde hij. De groep wordt in drieën gesplitst: een deel moet aanvallen, een moet z'n grenzen stellen en de derde kijkt van de zijkant toe om te zien hoe het proces verloopt. De grenzenstellers moeten 'stop' roepen wanneer de aanvallers te ver gaan en grenzen overschrijden. De toekijkers zagen al snel dat de grenzenstellers in plaats van 'stop' te roepen de aanvallers veel te ver laten oprukken, waardoor er een gevecht ontstaat. Grenzen blijken voor mannen dus een lastig concept te zijn, om het eens deftig te zeggen. Zowel als het gaat om ze aangeven als ze respecteren. Geen wonder, vindt Van Tricht, zo lang jongens nog leren dat ze stoer, flink en vooral geen mietjes moeten zijn.

Ik herinner me een interview dat ik lang geleden had met Ruud Lubbers. Die zei spontaan over zichzelf dat hij geen antenne had voor zaken als seksisme. Als hij, toen minister-president, door Den Haag zou lopen en onderweg posters zou tegenkomen waarvan één een seksistisch en de ander een racistisch tintje zou hebben, zou hij dat racisme wel herkennen, maar het seksisme niet. Later zou blijken hoe goed hij zichzelf kende op dit gebied, want zijn carrière bij de Verenigde Naties liep erg sneu af nadat hij een medewerkster in de billen zou hebben geknepen.

Hoe en van wie moeten mannen leren beter met vrouwen om te gaan? Volgens Jens van Tricht moet dat vooral in de opvoeding worden aangeleerd en dan met name door vaders. Hij vindt 'de afwezige vader' een van de grootste problemen in de opvoeding van jongens. En dan bedoelt hij met afwezig niet alleen lijfelijk afwezig, maar vooral afwezig in de opvoeding, die hij overlaat aan de moeder.

Maar het zijn juist vaders die hun zonen zouden moeten vertellen - en laten zien - hoe ze met meisjes en vrouwen moeten omgaan. Moeders worden in dat opzicht toch minder serieus genomen.

GIFTIGE COCKTAIL

Als mannen, althans een aantal van hen, een gebrekkelijk inzicht hebben in wat wél en wat niet kan in de omgang met vrouwen, moeten vrouwen dus heel erg duidelijk zijn in het stellen van hun grenzen. Geen kinderachtig gegelchel of wat onhandig stoeien meer, maar duidelijk 'ga weg' of 'hou je handen thuis' zeggen. Daarbij is het natuurlijk nuttig om te definiëren wat onder strafbaar Me Too-gedrag moet worden verstaan. Want natuurlijk liften er in deze beweging mensen mee, wier belevenissen niet de naam van schadelijk seksueel intimiderend gedrag verdienen. Een arm om een schouder of een hand iets te laag op de rug kan door vrouwen misschien als onprettig worden ervaren, traumatiserend is zulk gedrag toch echt niet. Wél bedreigend is het als invloedrijke mannen hun jonge vrouwelijke en soms ook mannelijke personeel tegen hun zin onderwerpen aan seksuele handelingen, waartegen de slachtoffers zich niet durven te verzetten omdat dat slecht kan uitpakken voor hun verdere carrière. De combinatie seks, macht en carrière is de giftige cocktail waartegen Me Too vecht.

Inmiddels is overduidelijk dat het hier niet gaat om het misbruik van een enkeling hier of daar. Om het alleen maar over Nederland te hebben: de Rutgersstichting meldde onlangs, na onderzoek onder zeventienduizend Nederlanders tussen de achttien en tachtig, dat maar liefst 22 procent van de Nederlandse vrouwen te maken heeft gehad met seksueel geweld en 11 procent met verkrachting. Van die slachtoffers was 5 procent jonger dan twaalf jaar toen het misbruik plaatsvond. Dat zijn enorme aantallen: 22 procent betekent één op de vijf vrouwen en die 11 procent die verkracht is, staat voor één op de tien vrouwen.

Al vrij snel nadat de Me Too-discussie in de Verenigde Staten was begonnen, kwam er, ook vanuit vrouwenkring, protest tegen de felle toon van het debat. Er mocht toch nog wel geflirt worden? 'Legitiem flirten' heette dat opeens. Mannen mochten toch nog wel verleiden en 'onhandig aandringen'? Dat was bijvoorbeeld de strekking van een open brief, ondertekend door honderd Franse vrouwen uit de wereld van media en cultuur, onder wie actrice Catherine Deneuve. In deze brief werd de Me Too-discussie 'een heksenjacht' genoemd. Korte tijd later bood Deneuve haar excuses aan, met name aan de échte slachtoffers van bijvoorbeeld Harvey Weinstein, de grijpgrage Hollywood-baas die inmiddels schadevergoeding heeft aangeboden aan een aantal van zijn slachtoffers. Afgezien daarvan wacht hem nog een strafzaak, want met geld is gelukkig niet alles af te kopen.

Onlangs mengde ook de altijd tegendraadse feministe Germaine Greer zich in de discussie. Veel van het misbruik door bekende mannen noemde zij geen verkrachting, maar gewoon 'slechte seks'. Hiermee haalde ze zich de woede van de Me Too-actievoersters op de hals. Greer stelde dat het 'te laat is voor vrouwen die hun benen spreidden voor Harvey Weinstein om nu nog te gaan zitten mekkeren. Vrouwen moeten onmiddellijk reageren wanneer een man zijn hand op een foute plaats legt, direct 'stop' roepen en hem een klap geven.' En ze voegde er aan toe: 'mannen kunnen met hun gedrag verdriet en ergernis veroorzaken, maar ze kunnen een vrouwenleven niet volledig vernietigen. Een man kan je niet doden met zijn penis'.

Hoe dan ook, Me Too is en blijft een belangrijke en uiterst nuttige beweging. Jens van Tricht noemt het ironisch 'een cadeautje' dat eindelijk de schijnwerpers zet op tot nog toe verborgen en dus onbestraft gebleven misbruik van vrouwen. □

MEER HIEROVER KUN JE LEZEN IN JENS VAN TRICHTS BOEK
WAAROM FEMINISME GOED IS VOOR MANNEN, UITG. ATLAS CONTACT.

TIPS VOOR **VROUWEN**

- Maak onmiddellijk melding van seksueel overschrijdend gedrag van een collega of chef. Dat kan bij een vertrouwenspersoon of de afdeling personeelszaken.
- Wees niet bang om een handtastelijke chef duidelijk te laten merken dat je niet gediend bent van zijn gedrag. Hij weet inmiddels dat hij in het Me Too-tijdperk niet meer wegkomt met fout gedrag.
- Als een chef je ongewenst te intiem behandelt, vraag dan rond onder collega's of zij ook last hebben van dit gedrag. Samen sta je sterker.
- Maak niet van een mug een olifant. Een troostende arm om je schouder kan vooral aardig bedoeld zijn.

TIPS VOOR **MANNEN**

- Ben je bewust van een veranderd klimaat in de man-vrouwverhoudingen. Maar raak daardoor niet in paniek. Een aardig gebaar is altijd op zijn plaats, ook jegens vrouwelijke collega's.
- Organiseer eens een personeelsbijeenkomst waar de Me Too-beweging wordt besproken. Dan wordt duidelijk hoe je vrouwelijke én mannelijke collega's hierover denken. Indien nodig kun je daarbij een deskundige uitnodigen.
- Als je bedrijf een personeelskrant heeft (digitaal of op papier), start dan een discussie over Me Too. Dat kan een goede uitlaatklep zijn voor (verontruste) gevoelens.
- Praat met je kinderen over dit onderwerp, vooral met je zoons. Het zal hen hopelijk latere ellende besparen.